

Aanbeveling CM/Rec(2017)4 van het Comité van Ministers aan de lidstaten inzake jeugdwerk

(Goedgekeurd door het Comité van Ministers op 31 mei 2017 op de 1287e vergadering van de afgevaardigden van de ministers).

Het Comité van Ministers, krachtens de bepalingen van artikel 15.b van de statuten van de Raad van Europa,

Overwegend dat het de bedoeling is van de Raad van Europa om meer eenheid te scheppen tussen zijn leden, *onder andere*, door een jeugdbeleid te promoten dat gestoeld is op gemeenschappelijke beginselen;

Gelet op het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (goedgekeurd in 1950, ETS nr. 5, nadien gewijzigd en aangevuld), zoals toegepast en geïnterpreteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, en het Europees Sociaal Handvest (goedgekeurd in 1961, ETS nr. 35, herzien in 1996, ETS nr. 163, en nadien gewijzigd en aangevuld), zoals toegepast en geïnterpreteerd door het Europees Comité voor Sociale Rechten;

Herinnerend aan Resolutie CM/Res(2008)23 van het Comité van Ministers over het jeugdbeleid van de Raad van Europa;

Herinnerend aan de toepasbaarheid van de bestaande beginselen zoals uiteengezet in relevante aanbevelingen van het Comité van Ministers aan de lidstaten, in het bijzonder:

Aanbeveling Rec(2003)8 over de bevordering en erkenning van niet-formeel leren van jongeren; Aanbeveling Rec(2004)13 over de deelname van jongeren in het lokale en regionale leven; Aanbeveling Rec(2006)1 over de rol van nationale jeugdleden in de ontwikkeling van jeugdbeleid; Aanbeveling CM/Rec(2007)13 over gendermainstreaming in het onderwijs; Aanbeveling CM/Rec(2010)7 over het Handvest van de Raad van Europa inzake onderwijs op het gebied van democratisch burgerschap en mensenrechten; Aanbeveling CM/Rec(2010)8 over jongereninformatie; Aanbeveling CM/Rec(2012)2 over de participatie van kinderen en jongeren tot 18 jaar; Aanbeveling CM/Rec(2012)13 over het garanderen van kwaliteitsonderwijs; Aanbeveling CM/Rec(2015)3 over de toegang van jongeren uit achtergestelde buurten tot sociale rechten; Aanbeveling CM/Rec(2016)7 over de toegang van jongeren tot rechten;

Gezien het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind;

Herinnerend aan de aanbevelingen van de Parlementaire Vergadering 1437 (2000) over "*Non-formal education*"; 1978 (2011) "*Towards a European framework convention on youth rights*"; 2015 (2013) over "*Young people's access to fundamental rights*" en haar Resolutie 1885 (2012) "*The young generation sacrificed: social, economic and political implications of the financial crisis*", alsook de antwoorden van het Comité van Ministers op die aanbevelingen;

Herinnerend aan Resolutie 386 (2015) van het Congres van Lokale en Regionale Overheden "*Bringing down barriers to youth participation: adopting a lingua franca for local and regional authorities and young people*" en haar Aanbeveling 128 (2003) over "*The revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life*", alsook het antwoord van het Comité van Ministers op die aanbeveling;

Gelet bovendien op de Verklaring en het Actieplan die werden goedgekeurd tijdens de 3e top van staats- en regeringsleiders van de Raad van Europa (Warschau, 16-17 mei 2005) die stelden dat de Raad van Europa zijn unieke positie op het gebied van jeugdzaken verder zou ontwikkelen;

Ervan overtuigd dat:

- de duurzaamheid van de Europese identiteit en de kernwaarden van de Raad van Europa (mensenrechten, rechtsorde en democratie) steunt op de creativiteit, de competenties, het sociaal engagement en de bijdrage van jongeren alsook op hun vertrouwen in de toekomst;
- het overheidsbeleid jongeren moet ondersteunen bij het benutten van hun volledige potentieel als autonome leden van de samenleving, door hen zo in staat te stellen levensplannen te ontwikkelen en hun democratisch burgerschap uit te oefenen;
- jeugdwerk een belangrijke bijdrage levert aan actief burgerschap door mogelijkheden te bieden om de kennis, vaardigheden en attitudes voor maatschappelijke betrokkenheid en sociale actie te verwerven;

De complexiteit en uitdagingen erkennend van de overgang van de kindertijd naar volwassenheid en autonomie, alsook het dalende aantal mogelijkheden voor jongeren als gevolg van stijgende werkloosheid, armoede, discriminatie en sociale uitsluiting;

Zich bewust zijnd van de impact van de economische crisis op het jeugdwerkaanbod in sommige lidstaten;

Het werk erkennend dat gedaan wordt door de jeugdsector van de Raad van Europa om jeugdbeleid te ondersteunen dat mensenrechten, sociale inclusie, interculturele dialoog, gendergelijkheid en de actieve participatie van jongeren bevordert, in het bijzonder via zijn Europese Jeugdcentra, het Europees Jeugdfonds, zijn intergouvernementele samenwerkingsinstanties en officiële organen onder gezamenlijk beheer en het Jeugdpartnerschap tussen de EU en de Raad van Europa;

Erkennend hoe belangrijk het is om samenhang en synergie tot stand te brengen met de inspanningen van alle betrokken belanghebbenden, waaronder de Europese Unie, op het gebied van jeugdwerk;

De positieve bijdrage erkennend die jeugdwerkers in alle lidstaten leveren om jongeren te *empoweren* en te betrekken bij de ontwikkeling van inclusieve, democratische en vreedzame samenlevingen;

Voortbouwend op de Verklaring van de 2^e Europese Jeugdwerkconventie (2015), getiteld “Een wereld van verschil maken”, die tot doel had om een Europese agenda voor jeugdwerk op te stellen;

Beveelt de overheden van de lidstaten aan om, binnen hun bevoegdheden, hun steun voor jeugdwerk te hernieuwen door:

1. ervoor te zorgen dat de instelling of verdere ontwikkeling van kwaliteitsvol jeugdwerk gewaarborgd is en proactief wordt ondersteund binnen het lokale, regionale of nationale jeugdbeleid, voor zover nodig. Rekening houdend met de diversiteit van jeugdwerk tussen en binnen de lidstaten, moet er bijzondere aandacht worden besteed aan de noodzaak van strategieën, kaders, wetgeving, duurzame structuren en middelen, effectieve coördinatie met andere sectoren, alsook aan verwant beleid dat gelijke toegang tot jeugdwerk promoot voor alle jongeren. Jeugdwerkers en jongeren moeten actief betrokken zijn bij alle geplande uitvoeringsmaatregelen;
2. een coherent en flexibel competentiegebaseerd kader vast te stellen voor het onderwijs en de vorming van betaalde en vrijwillige jeugdwerkers dat rekening houdt met bestaande praktijken, nieuwe trends en arena's, alsook de diversiteit van jeugdwerk. Belanghebbenden, waaronder jeugdwerkers en jongeren, moeten betrokken worden bij de ontwikkeling van dit kader;
3. de maatregelen en beginselen die worden voorgesteld in de bijlage bij deze aanbeveling in overweging te nemen en door de aanbieders van jeugdwerk aan te moedigen hetzelfde te doen;
4. het initiatief te ondersteunen van de jeugdsector van de Raad van Europa om op hoog niveau een ad hoc-werkgroep van de betrokken belanghebbenden bij jeugdwerk in Europa op te richten die een middellange strategie kan uitwerken voor de kennisgebaseerde ontwikkeling van Europees jeugdwerk, om:
 - de coördinatie van en de toegang tot kennis en middelen inzake jeugdwerk op Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau te verbeteren;

- de uitwisseling van jeugdwerkpraktijken, *peer learning* en de oprichting van duurzame netwerken en partnerschappen verder te ondersteunen;
 - de samenwerking binnen de jeugdsector en tussen sectoren en expertisegebieden waar jeugdwerk plaatsvindt te stimuleren om de banden aan te halen, in het bijzonder tussen formeel onderwijs en jeugdwerk en tussen overheidsinstanties, de particuliere sector en het maatschappelijke middenveld;
 - de dialoog te versterken tussen jeugdwerk, jeugdbeleid en jeugdonderzoek;
 - de capaciteit van jeugdwerk om een antwoord te bieden op de veranderingen en trends in onze samenleving en de opkomende uitdagingen waarmee jongeren worden geconfronteerd te versterken;
 - een inventarisatie uit te voeren van het bestaande onderwijs en de bestaande vorming (zoals beroepsopleiding en hoger onderwijs) en van de bestaande systemen voor de validatie van competenties voor betaalde en vrijwillige jeugdwerkers;
 - een reeks steunmaatregelen te ontwikkelen om lidstaten te helpen vooruitgang te boeken met betrekking tot deze aanbeveling en ze uit te voeren;
5. nationaal en Europees onderzoek naar de verschillende vormen van jeugdwerk en hun waarde, impact en verdienste te stimuleren;
6. de ontwikkeling te steunen van geschikte systemen voor de beoordeling en evaluatie van de impact en resultaten van jeugdwerk en door de verspreiding, erkenning en impact van de Jeugdwerkportefolio van de Raad van Europa in de lidstaten te versterken;
7. het kwaliteitslabel voor jeugdcentra van de Raad van Europa te promoten als een goed praktijkvoorbeeld;

Verder beveelt het de overheden van de lidstaten aan om:

- ervoor te zorgen dat deze aanbeveling en haar bijlage vertaald en verspreid worden (in toegankelijke formats) naar betrokken overheden en belanghebbenden om een groter bewustzijn te creëren omtrent en het engagement te versterken voor de verdere ontwikkeling van kwaliteitsvol jeugdwerk;
- binnen het Comité van Ministers de toepassing van deze aanbeveling te onderzoeken, vijf jaar na de goedkeuring ervan.

Bijlage bij Aanbeveling CM/Rec(2017)4

A. Reikwijdte en doelstelling van de aanbeveling – definitie en reikwijdte van jeugdwerk

Deze aanbeveling is van toepassing op jeugdwerk in al zijn diversiteit. Ze wil lidstaten aanmoedigen om hun jeugdwerkbeleid en -praktijk binnen hun bevoegdheden te ontwikkelen, en nodigt de lidstaten uit om een reeks maatregelen goed te keuren die de noodzakelijke steun voor jeugdwerk op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau zullen vergroten.

De leeftijdscategorie van diegenen die de vruchten plukken van het jeugdwerkeraanbod moet het juridische en grondwettelijke kader en de bestaande praktijken in elk van de lidstaten weerspiegelen.

Jeugdwerk is een brede term die een breed scala aan activiteiten van sociale, culturele, educatieve, ecologische en/of politieke aard, met en voor jongeren, in groepen of individueel, dekt. Jeugdwerk wordt uitgevoerd door betaalde en vrijwillige jeugdwerkers en is gebaseerd op niet-formele en informele leerprocessen die gericht zijn op jongeren en op vrijwillige participatie. Jeugdwerk is een typisch sociale praktijk, waarbij men met jongeren werkt en de samenleving waarin ze leven, en waarbij de actieve participatie en inclusie van jongeren in hun gemeenschappen en in de besluitvorming wordt mogelijk gemaakt.

Ondanks de verschillende tradities en definities bestaat er een gemeenschappelijk inzicht dat de primaire functie van jeugdwerk erin bestaat om jongeren te motiveren en te helpen om een constructief levenspad te vinden en te volgen en zo bij te dragen tot hun persoonlijke en sociale ontwikkeling en tot de samenleving als geheel.

Jeugdwerk realiseert dit door jongeren te *empoweren* en te betrekken bij de actieve oprichting, voorbereiding, uitvoering en evaluatie van initiatieven en activiteiten die hun behoeften, interesses, ideeën en ervaringen weerspiegelen. Door dit niet-formele en informele leerproces verwerven jongeren de kennis, vaardigheden, waarden en attitudes die ze nodig hebben om met vertrouwen vooruit te gaan.

Om die resultaten mogelijk te maken moet jeugdwerk een faciliterende omgeving creëren die actief inclusief en sociaal aantrekkelijk, creatief en veilig, leuk en ernstig, ludiek en gepland is. Het moet gekenmerkt worden door toegankelijkheid, openheid en flexibiliteit en tegelijkertijd de dialoog bevorderen tussen jongeren en de rest van de samenleving. Het moet zich focussen op jongeren en ruimten creëren voor omgang en bruggen bouwen om de overgang naar volwassenheid en autonomie te ondersteunen.

Er wordt erkend dat jeugdwerk, vaak in partnerschap en samenwerking met andere sectoren, tal van positieve resultaten teweegbrengt voor individuen en hun gemeenschappen en voor de samenleving in het algemeen. Bijvoorbeeld:

- Het leidt tot kritische reflectie, innovatie en veranderingen op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau.
- Het draagt bij tot het welzijn van jongeren, wat een sterker gevoel geeft van erbij te horen en hun vermogen om gunstige keuzes te maken versterkt.
- Het ondersteunt positieve en doelgerichte transities in het persoonlijke, burgerlijke, economische en culturele leven, wat de ontwikkeling mogelijk maakt van competenties die levenslang leren, actief burgerschap en arbeidsmarktparticipatie faciliteren.
- Het bevordert de ontwikkeling van verschillende vaardigheden zoals creativiteit, kritisch denken, conflictbeheersing, digitale en informatiegeletterdheid en leiderschap.
- Het stimuleert diversiteit en draagt bij tot gelijkheid, duurzame ontwikkeling, intercultureel begrip, sociale samenhang, burgerlijke participatie, democratisch burgerschap en respect voor de mensenrechtenwaarden.
- Het vergroot de veerkracht van jongeren en bijgevolg ook hun vermogen om aan negatieve invloeden en negatief gedrag te weerstaan.

In het licht van de huidige uitdagingen in Europa en de disproportioneel negatieve effecten op jongeren beklemtonen die positieve resultaten hoe enorm belangrijk het is dat lidstaten ervoor zorgen dat alle jongeren toegang hebben tot kwaliteitsvol jeugdwerk. Dit niet doen kan enorme risico's met zich meebrengen.

Jongeren zijn een cruciaal instrument bij de opbouw van een sociaal en rechtvaardig Europa. Samenlevingen lopen een groot risico om de stabiliteit en sociale samenhang te ondermijnen als ze toelaten dat de huidige moeilijke omstandigheden een "verloren generatie" tot stand brengen van gedesillustioneerde en niet-geëngageerde jongeren. Het actief ondersteunen van jongeren vandaag de dag, onder andere door de voorziening van kwaliteitsvol jeugdwerk, is een belangrijke investering die Europa moet maken voor nu en voor de toekomst. Wanneer dit niet gebeurt, gaat een kans verloren om het huidige maatschappelijke middenveld te versterken, wordt de sociale samenhang bedreigd en wordt de mogelijkheid om op een doeltreffende manier enkele van de grootste uitdagingen van deze tijd, zoals migratie, werkloosheid, sociale uitsluiting en gewelddadig extremisme, aan te pakken, verzwakt.

B. Beginselen

De aanbeveling bouwt voort op de bestaande waarden, beginselen en voordelen van jeugdwerk die verankerd zijn in de instrumenten waarnaar in de bovenstaande tekst wordt verwezen. Het ontwerp en de uitvoering van jeugdwerk worden onderbouwd door de beginselen van vrijwillige en actieve participatie, gelijke toegang, openheid en flexibiliteit. Het moet op rechten gebaseerd en inclusief zijn en jongeren en hun behoeften en capaciteiten centraal stellen.

Aangezien participatie een van de kernbeginselen van jeugdwerk is, worden jongeren, jeugdwerkers, jeugd- en andere organisaties die jeugdwerk aanbieden erkend als actieve partners bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van jeugdwerkbeleid en -praktijk.

Lidstaten worden aangemoedigd om de actieve participatie te verzekeren van al die belanghebbenden wanneer ze vooruitgang willen boeken in de aanbevelingen en de onderstaande maatregelen.

C. Maatregelen

Bij het instellen van een beleid dat de inrichting en verdere ontwikkeling van jeugdwerk op alle niveaus waarborgt en proactief ondersteunt, worden de lidstaten opgeroepen om:

- i. een faciliterende omgeving en voorwaarden te scheppen voor zowel beproefde als innovatieve jeugdwerkpraktijken (waaronder bijvoorbeeld duurzame structuren en middelen), in het bijzonder op lokaal niveau, terwijl ze erkennen dat jeugdwerk voordeel haalt uit regionale, nationale en internationale opportuniteiten en samenwerking;
- ii. de rol en positie van jeugdwerk te versterken om sectoroverschrijdende samenwerking mogelijk te maken tussen jeugdwerk-, ongeacht of dit aangeboden wordt door overheidsinstanties, de particuliere sector of het maatschappelijke middenveld,– en andere sectoren, zoals bijvoorbeeld sociale zorg, gezondheid, sport, cultuur, formeel onderwijs, werkgelegenheidsdiensten en strafrecht;
- iii. de coördinatie te bevorderen en te ondersteunen tussen lokale, regionale, nationale en Europese niveaus van jeugdwerk en daarbij netwerkvorming, samenwerking, *peer learning* en uitwisselingen mogelijk te maken;
- iv. de erkenning te bevorderen van de waarden, attitudes, vaardigheden, kennis en het kritische begrip die ontwikkeld zijn door de participatie in en de uitvoering van jeugdwerk;
- v. gelijke toegang tot jeugdwerk te stimuleren;
- vi. de rol van jeugdwerk te promoten door:
 - jongeren te informeren over hun rechten en de mogelijkheden en diensten die hen ter beschikking staan;
 - het actieve burgerschap, de participatie en de sociale inclusie van alle jongeren te versterken, en vooral van diegenen die risico lopen en gemarginaliseerd zijn;
 - de interculturele competenties, de Europese identiteit en het internationaal begrip tussen jongeren te verbreden;
 - jongeren aan te moedigen om de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen in hun leefomgeving vooruit te helpen;
 - discriminatie, onverdraagzaamheid en sociale uitsluiting aan te pakken en te voorkomen;
 - niet-formeel en informeel leren te versterken;
- vii. de vrijheid en autonomie van jeugdorganisaties en andere niet-gouvernementele organisaties (ngo's) die aan jeugdwerk doen te respecteren;
- viii. kennisgebaseerd jeugdwerk te stimuleren dat een antwoord kan bieden op de veranderingen en trends in onze samenlevingen en de opkomende uitdagingen waarmee jongeren worden geconfronteerd;
- ix. het gebruik van onderzoek, evaluatie en continue opvolging aan te moedigen bij de ontwikkeling van kennisgebaseerd, kwaliteitsvol jeugdwerk, en ervoor te zorgen dat er mechanismen voorhanden zijn om de resultaten en impact ervan te meten.

Bij de vaststelling van een coherent en flexibel competentiegebaseerd kader voor het onderwijs en de vorming van betaalde en vrijwillige jeugdwerkers worden de lidstaten uitgenodigd om:

- i. te werken met aanbieders van jeugdwerk en andere belanghebbenden om een aantal kerncompetenties te ontwikkelen (bijvoorbeeld waarden, attitudes, vaardigheden, kennis en kritisch begrip) die jeugdwerkers verwacht worden te hebben;
- ii. kaders, strategieën, programma's en trajecten op te zetten voor het onderwijs, de vorming, de capaciteitsontwikkeling en de professionele ontwikkeling van jeugdwerkers op basis van de overeengekomen competenties;

- iii. nieuwe mechanismen op te zetten of bestaande mechanismen verder te ontwikkelen voor de documentatie, validatie, certificatie en erkenning van competenties die betaalde en vrijwillige jeugdwerkers door hun praktijk verwerven;
- iv. meer ondersteuning te bieden bij de uitvoering van de bestaande en toekomstige Europese kaders en agenda's inzake de erkenning van niet-formeel en informeel leren.